

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum
Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.
Band: - (1746)
Heft: 4

Artikel: V. Cl. Sam. Werenfelsii ad Gothh. Heideggerum epistola
Autor: Werenfels, S.
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394591>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 27.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

V. Cl. SAM. WERENFELSII
ad GOTTH. HEIDEGGERUM
Epistola.

QUod literis tuis humanissimis atque elegantissimis serius quam deberem, respondeo; dabis V. Cl. valetudini meæ, quæ cum necessariis negotiis expediendis vix sufficiat, facit, ut amicis tardius scribam. Quam mihi in literis tuis tam benigne offers amicitiam, ego vero amplector atque deosculor; meamque vicissim, si tanti tibi videtur, sancte polliceor. Conciliatore apud me non indiges: satis te mihi dotes ingenii, rara eruditio; satis quas ad me dedisti literæ, conciliant. Video ex iis quam dextre, quam fervide amici causam agere scias, etiam minime bonam. Quis non tam fidum sibi contingere amicum exoptet; præsertim cum omnes, & ego præ cunctis, indigeamus identidem amicis, qui infirmitates nostras tegere & lapsus excusare norint. Talem cum in te invenirem, inveni thesaurum hoc tempore rarissimum. Ages itaque in posterum, sicuti necesse est, & meam causam, & ages, si penitus pectus hoc meum inspexeris, non minori ardore, quam Cl. *Suiceri* Tui. Quid vero audio ex Literis tuis ad Cl. *Zuingerum* scriptis? litem ingratham in nescio quibus scintillis denuo suscitari, imo periculum esse, ne in grave incendium erumpat, ni Deus ἀπὸ μηχανῆς succurrat. Nimirum dissidium *Metaphysicum* dignus vindice nodus est, ut fabula lætam

lætam catastrophem habere nequeat, nisi Deus ex Machina advocetur. Miror, Tiguri bellum geri, & geri in mei, ut scribis, gratiam, dum nos hic Basileæ rerum omnium ignari in alta pace conquiescimus. Quod ais, vehementer Basileam indigere viris pacem amantibus, atque adeo magis, quam Tigurum, non intelligo. Si me inter eos numeres, qui pacem suo pretio non æstimare norint, nondum me nosti, Vir Amicissime! Crede mihi, nisi pacem omnibus rebus anteponerem, non egissem, non tulissem, non impedivissem ea omnia, quæ ejus consequendæ gratia & egi, & tuli, & impedivi: Usque eo ut amicis ad unum omnibus famæ & existimationis prodigus visus fuerim. Si his omnibus nihil profeci, si invitus in nova bella trahor, defendam me, quam potero fortissime: sed Deum hominesque testor, me belli auctorem non esse. Sancte testari possum, me inde a duobus & amplius mensibus literas ullas neque Tigurum scripsisse, neque Tiguro accepisse, neque quicquam eorum cognoscere, quæ ibi pro me aut contra me geruntur, neque cognoscere velle. Liceat mihi tantum per adversarios quiescere. Si qui sunt Basileenses, qui aliquid dicunt, aut agunt, aut scribunt, quod novam liti materiam præbere possit: ii, si se mihi amicos profitentur, aut amici sunt parum prudentes, aut clandestini & calidi inimici. Si Cl. *Suicerus* tam sedulo expiscatur, ut innuere videris, quæ durante lite nostra hinc inde scripta sunt, neque tranquillitatem publicam quærit, neque tranquillitatem suam. Ego talia scire nolo: &, si quæ hujusmodi ad me deferuntur, delata autem sunt ad me satis atrociter in me dicta, operam do, ut illorum possim in silentio

lento oblivisci: neque vindicabo unquam, nisi ad id cogar. Neque illi pacis studiosi sunt, qui ad Cl. *Suicerum* ea deferunt, quæ animum ejus, quem jam plane sedatum credebam, denuo in me irritent, aut in eos, qui pro amicitia, qua me prosequuntur, me tam inclementer tractatum indigni tulerunt. Quorum quidam si, ut eleganter ais, fecerunt prope plura dolentibus; nihil novi fecerunt. Est hoc amicorum, ut amici causam fervidius plerumque agant, quam suam. Et tu, mi Heideggere, quem leges amicitiae altissime imbibisse credo, eodem modo ageres in causa amici, si opus esset. Quam vereor, ne hic deludamur a malitiosis hominibus, quibus volupe est alios jurgantes & convitiantes cernere; ut dum alter alterius famam conspurcat, ad unum omne, quod reliquum habent, existimationis amittant: hoc tanto certius evenit, quod fieri nequeat, quin in istis certaminibus multa indecora dicamus & faciamus, & personis quas sustinemus indigna: *Si virum gravissimum risui exponere vis, committe eum cum alio, & voto potitus es.* Vellem, ut alii potius, quam nos hoc spectaculum otiosis & profanis derisoribus præberemus. Sed, si invitus in scenam producor, sustinebo personam, ut potero; & operam dabo, ut discrimen appareat inter Theologorum conflictum & muliercularum rixas: Peto tamen, si omnino bellandum mihi denuo est, aliquot Septimanarum inducias, quas valetudini curandæ destinavi: Qua de causa etiam rogo, ut tantisper differas responsionem ad has literas meas; tuæ enim me Basileæ non offenderent. Tum, si id evitare non possum, prælium redintegrabimus.

mus. Ceterum de Literis tuis ad me scriptis ,
 securum te esse jubeo. Neque *Paravicinus* , ne-
 que alii , quos nominas , eas viderunt. Legi eas
 Cl. *Zuingero* & præterea duobus Viris gravibus ,
 apud quos tute omnia mea depono , qui illis ve-
 hementer sunt delectati. Inspiciendas nemini de-
 di. Alias rescripsisti Cl. *Zuingero* literas , qua-
 rum tenorem *Paravicinus* mecum communicavit ,
 continent enim judicium de meo Scripto perquam
 benignum. Quomodo phrasas ex literis ad me
 scriptis ad studiosos , de quibus loqueris , manare
 potuerint , non concipio. Hoc tibi persuadeas
 velim , nullas esse meas partes in rustico illo ju-
 dicio imperitorum hominum. Non usque adeo
 Gratiis inimicus sum : Vale plurimum Vir Cla-
 riss. atque ut promittis me constanter amare perge.
 Permittent hoc tibi , spero , tui Amici , tametsi
 amici mei esse nolint. Vale iterum & Salve

Basileæ 3. Julii. 1700.

a Tui observantissimo amantissimoque

Sam. Werenfelsio.

P. S. Cum inducias pro me peto , peto etiam
 pro iis , qui causam meam inter vestrates susce-
 perunt , nollem ut propter id quidquam incom-
 modi paterentur : quod in hac causa se amicos
 meos ostenderunt.